

1/3 Postup Státního pozemkového úřadu při poskytování peněžitých náhrad podle ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů

Tento metodický pokyn, kteřý je účinný od 12. března 2014, vydává Státní pozemkový úřad (dále jen „SPÚ“) k zajištění jednotného postupu a působnosti všech organizačních útvarů a organizačních jednotek SPÚ při naplňování základních ustanovení zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 503/2012 Sb.“) pro přebírání a stanovování výše nároků oprávněných osob podle § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o půdě“). Zákonem č. 178/2006 Sb., došlo s účinností od 5. 5. 2006, k zásadní změně při vypořádávání nároků v důsledku nevydání původního pozemku, a to tak, že oprávněné osobě náleží peněžitá náhrada ve výši ceny odňatého pozemku stanovené podle § 28a, pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 14 odst. 9).

Ustanovení § 16 odst. 1 zákona o půdě stanoví:

▪ „Za pozemky, které se podle tohoto zákona nevydávají a za které nelze poskytnout jiný pozemek, náleží peněžitá náhrada ve výši ceny odňatého pozemku stanovená podle § 28a, v cenách platných ke dni 24. 6. 1991, a to u věcí nemovitých v cenách podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb., pokud tento zákon nestanoví jinak“. Náhradu poskytne KPÚ do tří let po převzetí písemné výzvy.

▪ Zákonem č. 503/2012 Sb., byl novelizován § 14 odst. 9 zákona o půdě, který zní: „V případě, že oprávněná osoba získala nemovitost do vlastnictví přidělem od státu po 23. červnu 1945, poskytne se náhrada za nemovitosti uvedené v odstavci 1, jen do výše uhrazené přidělové ceny; pokud nelze zjistit výši uhrazené přidělové ceny, poskytne se náhrada ve výši 1,5 % z ceny nemovitosti stanovené podle § 28a“, zákona o půdě.

▪ Zákonem č. 75/2012 Sb., kterým se mění zákon o půdě a který nabyl účinnosti dne 12. 3. 2012, je doplněn § 13 o odstavci 8), dle kterého se ustanovení § 13 odst. 6 a 7 nevztahuje na:

- a) oprávněnou osobu, které vzniklo právo na jiný pozemek podle § 11 odst. 2 tohoto zákona, ve znění zákona č. 183/1993 Sb., a její dědice,
- b) příbuzného v řadě přímé, manžela, partnera nebo sourozence osoby uvedené v písmenu a), která na něj právo na jiný pozemek podle § 11 odst. 2 tohoto zákona, ve znění zákona č. 183/1993 Sb., převede.

▪ Dále je v zákoně uvedeno, že ustanovení § 11a se pro postup při převodu jiného pozemku použije obdobně. Z přechodného ustanovení vyplývá, že úprava uvedená v § 13, odst. 8 se rovněž vztahuje na převod práva mezi oprávněnou osobou v bodě a) i b), uskutečněný nejpozději do dne účinnosti tohoto zákona.

▪ Vzhledem k tomu, že (dříve PF ČR) SPÚ již od 20. 12. 2005 neomezuje právo na převod náhradních pozemků původním oprávněným osobám a jejich dědicům na základě nálezu Ústavního soudu ČR, zveřejněného pod spisovou značkou P1. ÚS 6/05, týká se změna postupu SPÚ pouze osob uvedených v 13 odst. 8 písm. b) zákona o půdě, tj., že (PF ČR) SPÚ musí umožnit od 12. 3. 2012 vypořádání nároků za nevydané pozemky naturálním způsobem, zejména postupem dle § 11a zákona o půdě a rovněž započtením na kupní cenu půdy prodávané dle zákona č. 503/2012 Sb.

Přechodné ustanovení

Za pozemky, které se podle tohoto zákona nevydávají a za které nelze poskytnout jiný pozemek, náleží peněžitá náhrada, jestliže právo na jiný pozemek před účinností tohoto zákona zaniklo podle § 13 odst. 6 nebo před nabytím účinnosti tohoto zákona uplynula lhůta pro převod jiného pozemku podle čl. VI zákona č. 253/2003 Sb. Písemná výzva k poskytnutí peněžitě náhrady musí být doručena SPÚ nejpozději do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, jinak právo na náhradu zanikne. Náhradu poskytne SPÚ nejpozději do tří let od převzetí písemné výzvy.

Žádosti o poskytnutí finanční náhrady za nevydané pozemky, které MZe poskytovalo podle § 10 odst. 1, písmeno i) zákona č. 243/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související se zákonem č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 93/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, do 5. 5. 2006, registruje SPÚ jako vyřízené. Pokud MZe finanční náhradu neposkytlo, postoupilo nevyřízené žádosti oprávněných osob na PF ČR, který poskytl peněžitou náhradu a v případě, této nevyřízené žádosti, dále přecházejí na SPÚ (viz **Příloha č. 2**). Postup MZe, včetně jeho konečného stanoviska ve věci finanční náhrady, nebude SPÚ přezkoumávat. O nárocích žadatele může rozhodnout pouze soud.

Peněžitá náhrada

Peněžitou náhradu je možno poskytnout oprávněné osobě, která žádá o vyplacení peněžitě náhrady, v hotovosti (převodem na bankovní účet nebo poštovní poukázkou na adresu vyzyvatele) anebo ji lze jako pohledávku vůči SPÚ započítat:

- na úhradu kupní ceny při prodeji zemědělské půdy podle zákona č. 503/2012 Sb.;
- na úhradu kupní ceny z privatizace – zákon č. 92/1991 Sb. (zák. „o velké privatizaci“);
- na úhradu dlužného nájemného;
- na úhradu jiných peněžitých dluhů, které má vyzyvatel vůči SPÚ např. z koupě nemovitosti podle § 17 zákona o půdě, ze směny, atd.

A. Okruh osob, kterým se poskytne peněžitá náhrada

1. Oprávněná osoba, její dědic a osoby uvedené v § 13 (odst. 8 písm. b) zákona o půdě). Tyto osoby mohou požádat o peněžitou náhradu kdykoliv, kdy se s SPÚ dohodnou, že jim nelze poskytnout jiný pozemek za pozemky, které se podle zákona o půdě nevydávají.

2. Osoba, na kterou se vztahuje dvouletá lhůta pro převod jiného pozemku podle § 13 odst. 6 zákona o půdě (**právní nástupce** viz § 11a odst. 10 zákona o půdě) musí doručit SPÚ výzvu k poskytnutí peněžitě náhrady **nejpozději** do 6 měsíců po uplynutí lhůty pro převod pozemku jinak právo na peněžitou náhradu zanikne. Může tak však učinit i dříve, tj. v průběhu dvouleté lhůty pro převod jiného pozemku podle § 13 odst. 6 zákona o půdě. Pokud poslední den lhůty připadne na sobotu, neděli nebo svátek, je KPÚ povinno jako platnou zaregistrovat výzvu doručenu nejbližší následující pracovní den.

3. Osoba (právní nástupce – viz § 11a odst. 10 zákona o půdě), které právo na převod jiného pozemku zaniklo, podle § 13 odst. 6 zákona o půdě již před 5. 5. 2006 musela doručit PF ČR výzvu k poskytnutí peněžitě náhrady nejpozději do 5. 11. 2006 (resp. do pondělí 6. 11. 2006), jinak její právo na poskytnutí peněžitě náhrady zaniklo.

4. Osoba (**právní nástupce** – viz § 11a odst. 10 zákona o půdě), které uplynula lhůta pro převod jiného pozemku podle čl. VI zákona č. 253/2003 Sb. dnem 31. 12. 2005 musela doručit PF ČR výzvu k poskytnutí peněžité náhrady nejpozději do 5. 11. 2006 (resp. do pondělí 6. 11. 2006), jinak její právo na poskytnutí peněžité náhrady zaniklo.

- Výzva k poskytnutí peněžité náhrady musí mít písemnou formu nebo musí být učiněna elektronicky e-mailem s užitím zaručeného elektronického podpisu, jinak je neplatná. Dále je možnost zasílání výzev prostřednictvím veřejné datové sítě (**ID DS: z49per3**), tzv. datových schránek. Nebude-li písemná výzva doručena včas, právo na peněžitou náhradu zanikne a náhradu není možné poskytnout.

- V případě, že o právu na převod pozemku nerozhodovalo Ministerstvo zemědělství - Pozemkový úřad (dále jen „MZe PÚ“), oprávněné osoby a jejich dědici již nemají právo na převod jiného pozemku ve vlastnictví státu (lhůta uplynula dnem 6. 8. 2005), s nimiž je příslušný SPÚ hospodařit, právo na poskytnutí peněžité náhrady jim však zůstává zachováno.

B. Výzva k poskytnutí peněžité náhrady (dále jen „výzva“)

Ve všech uvedených případech je SPÚ povinen poskytnout peněžitou náhradu do tří let po převzetí písemné výzvy. Výzva, která byla před 5. 5. 2006 doručena MZe a případ nebyl dokončen (viz výše), se považuje za výzvu podanou včas ve smyslu zákona č. 178/2006 Sb.

KPÚ **či pobočky KPÚ jsou** povinny evidovat všechny výzvy podle pořadí, v jakém byly na KPÚ **či pobočku KPÚ** doručeny a ve vztahu vůči vyzyvateli je administrovat tak, aby nedošlo k neodůvodněnému upřednostnění vyzyvatele při poskytování náhrady.

K výzvě učiněné telefaxem nebo v elektronické podobě bez užití zaručeného elektronického podpisu nelze přihlížet v případě, že nebude doplněna nejpozději do 3 pracovních dnů předložením nebo doručením originálu výzvy, případně písemnou výzvou shodného znění. Po obdržení výzvy k vypořádání nároků, které adresát nespravuje, zašle KPÚ **či pobočka KPÚ** neprodleně tuto výzvu správci nároků (KPÚ v jehož obvodu působnosti nároky vznikly) s průvodním dopisem, jehož kopii zašle vyzyvateli.

Podala-li výzvu právnická osoba je nutno ověřit v obchodním rejstříku, zda výzvu podepsal ten, kdo má oprávnění jménem právnické osoby jednat.

Podkladem pro poskytnutí peněžité náhrady je pravomocné rozhodnutí pozemkových úřadů MZe, resp. KPÚ, rozhodnutí o dědictví, **rozhodnutí soudu**, smlouva o postoupení pohledávky **nebo** jiný doklad o nabytí nároků a písemná výzva. KPÚ zajistí ocenění nevydaných pozemků (pokud tak již nebylo učiněno PF ČR, resp. KPÚ).

Peněžitou náhradu lze poskytnout na základě výzvy i za část nároků, které KPÚ **či pobočka KPÚ** eviduje.

O poskytnutí peněžité náhrady Odborem ekonomickým bude KPÚ informováno prostřednictvím programu Restituce.

C. Postup při poskytování peněžité náhrady

I. Standardní postup

1. Bezprostředně po zaevidování výzvy k poskytnutí peněžité náhrady, ověření existence nároku a eventuálním zjištění výše náhrady v případě, že je poskytována za pozemky

pocházející z přidělu, odešle KPÚ oprávněné osobě dopis, ve kterém ji informuje o nárocích, za které je náhrada poskytována, se žádostí o sdělení čísla účtu, na který má být náhrada převedena.

2. Tento dopis (viz **Příloha č. 3**) je generován programem Restituce. **V případě, že se bude jednat o částku nižší než 100.000,- Kč, je nutné vypustit poslední odstavec této přílohy, tj. „Závěrem si Vás dovoluujeme upozornit, že v případě, že peněžitou náhradu nepřevzmete, může Státní pozemkový úřad splnit svůj dluh vůči Vám složením peněžité náhrady do úřední (soluční) úschovy a požadovat od Vás vynaložené náklady“.**

3. Pokud do pěti dnů po uplynutí stanovené lhůty patnácti dnů sdělí oprávněná osoba číslo účtu, KPÚ tuto skutečnost v programu Restituce označí a toto číslo účtu vyplní do příslušného formuláře.

4. Pokud do pěti dnů po uplynutí stanovené lhůty patnácti dnů sdělí oprávněná osoba, že požaduje výplatu náhrady formou poštovní poukázky, či pokud v této lhůtě nesdělí oprávněná osoba číslo účtu, označí KPÚ v databázi jako způsob provedení náhrady poštovní poukázkou.

5. V obou shora uvedených případech dále KPÚ zadané údaje v programu uzamkne stiskem tlačítka „Odeslat požadavek k odeslání peněžité náhrady poštovní poukázkou nebo na účet“.

6. Ostatní skutečnosti (možnost zápočtu nároku na závazkový vztah s SPÚ nebo vrácení kupní ceny či náhrady za vyvlastnění na účet MZe) budou KPÚ v databázi označovat pouze v případech, kdy o tuto možnost oprávněné osoby výslovně požádají, ať již přímo při výzvě či v reakci na dopis KPÚ.

7. Po stisknutí tlačítka „Odeslat požadavek k odeslání peněžité náhrady poštovní poukázkou nebo na účet“ se vygeneruje sestava (typ „D“ viz **Příloha č. 7**) i s variabilním symbolem pro Odbor řízení restitucí. Tyto sestavy budou KPÚ odesílat na Odbor řízení restitucí. Sestavu je nutné vytisknout včetně jedné kopie pro účely založení do spisu. Program zamezuje opakovanému tisku u případů, které již byly odeslány k proplacení. Tímto je zadání ze strany KPÚ ukončeno a další postup vyplácení provádí Odbor ekonomický ve spolupráci s Odborem řízení restitucí.

II. Postup při nedoručení dopisu

1. Pokud se dopis vrátí na KPÚ jako nedoručенý, označí uživatel programu jeden z příznaků v doplňujících informacích k peněžité náhradě:

- a) Adresát na uvedené adrese neznámý (včetně údaje adresát se odstěhoval),
- b) Adresát zemřel,
- c) Ostatní důvody (uvést jaké).

2. Označením možnosti „Adresát na uvedené adrese neznámý“ bude případ posuzován jako způsobilý k dořešení po zjištění platné adresy.

3. Po zjištění platné adresy a jejím zaevidování v databázi je nutné výše zmíněný příznak odstranit a dopis (viz **Příloha č. 3**) odeslat na nově zjištěnou adresu.

4. Označením možnosti „Adresát zemřel“ dojde k uvolnění nároků vybraných k řešení peněžité náhradě pro možnost jejich převodu na osobu (osoby) dědice (dědiců).

5. Při vytváření záznamu o peněžité náhradě u dědice je nutné vycházet z data doručení výzvy, kterou učinil zůstavitel, a to zejména v případě, kdy zůstavitel žádal o peněžitou náhradu za postoupené nároky, která je podmíněna lhůtou pro doručení výzvy.

6. Pokud SPÚ nejsou dědici známi, vytiskne uživatel programu dopis, (viz **Příloha č. 4**) kterým se KPÚ obrátí na příslušný soud, který projednává dědictví. Příslušným soudem k projednání dědictví je okresní (obvodní) soud, v jehož obvodu měl zůstavitel naposledy bydliště.

7. Uživatel programu může rovněž u žadatele o peněžitou náhradu označit skutečnost, že nárok nebyl předmětem dědictví a potencionální dědici sdělí, že nemají zájem o dodatečné projednání dědictví.

8. Ostatní důvody budou řešeny individuálně v závislosti na povaze případu a s ohledem na případné schválení novely zákona č. 229/1991 Sb.

9. Obdobným způsobem lze v databázi výše uvedené skutečnosti evidovat i v případech, kdy se odeslaný dopis nevrátil, avšak KPÚ z ověřitelných zdrojů zjistí okolnosti, za kterých není racionální náhradu odeslat (Sdělení rodinných příslušníků o úmrtí žadatele o peněžitou náhradu, sdělení orgánů samosprávy o odstěhování se žadatele o peněžitou náhradu, apod.).

III. Postup při nedoručení náhrady

1. Jak bylo uvedeno v popisu standardního postupu, jestliže žadatel o peněžitou náhradu sdělí číslo účtu, upřesní korespondenční adresu či na dopis SPÚ nereaguje – s výjimkou shora uvedených případů – činí KPÚ a následně Odbor řízení restitucí a Odbor ekonomický kroky k faktickému poskytnutí peněžitě náhrady. Pokud se zasláná peněžitá náhrada vrátí zpět jako nedoručená (věřitel je nepřítomen nebo je v prodlení, dlužník má odůvodněné pochybnosti, kdo je věřitelem nebo věřitele nezná), nastávají účinky splnění závazku, a to tak, že nepřevzatá peněžitá náhrada se v témže roce ponechá na výdajovém účtu Odboru ekonomického (z kterého byla poskytnuta), lze opakovaně zaslat peněžitou náhradu na základě nové žádosti žadatele s tím, že se musí předešlá sestava na KPÚ, zrušit a poté lze vytvořit novou sestavu pro Odbor řízení restitucí s následným předáním příkazu na proplacení na Obor ekonomický. Pokud se toto nepodaří provést v témže roce, v příštím roce se nevyplacené peněžitě náhrady musí odvést do státního rozpočtu.

2. K marnému pokusu o poskytnutí peněžitě náhrady může dojít ze stejných či obdobných důvodů, které mohou nastat v případě nedoručení dopisu. Popisy těchto důvodů jsou do databáze programu Restituce importovány z databáze Odboru ekonomického a další postup je stejný, jako v případech při nedoručení dopisu (viz. II.).

3. Případy, které bude možné charakterizovat jako nedostatečnou součinnost ze strany žadatele o peněžitou náhradu, budou řešeny individuálně (např. **v případě peněžitě náhrady nad 100.000,- Kč**, uložení peněžitě náhrady do „úřední“ tzv. soluční úschovy u konkrétního soudu), pouze však z ústředí SPÚ.

IV. Postup při uložení do úřední úschovy

Podle **§ 1953 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“, event. „OZ“) - (náhradní splnění)**, nemůže-li dlužník pro překážky na straně věřitele v době splatnosti dluh splnit (věřitel je nepřítomen nebo je v prodlení, dlužník má odůvodněné pochybnosti, kdo je věřitelem, nebo věřitele nezná), nastávají účinky splnění závazku, jestliže jeho předmět dlužník uloží do úřední (tzv. soluční) úschovy. Nutné náklady s tím spojené nese věřitel. Je-li rozhodnutí soudu o přijetí do úschovy kladné, má právní účinky k okamžiku, kdy bylo plnění do úschovy uloženo a závazek dlužníka tímto zaniká.

- **Postup při nepřevzetí peněžitě náhrady** oprávněnou osobou **odeslané složenkou** je následující:

a) poštou vrácenou nevyzvednutou peněžitou náhradu zaslat složenkou opakovaně, a v případě, kdy se věřitel na jím uvedené adrese nezdržuje a podaří se zjistit novou adresu, zaslat opakovaně na novou adresu (**viz. postup „Storno celé peněžitě náhrady“**),

b) u nepřevzatých peněžitých náhrad od výše 100.000 Kč a v případech, kdy oprávněná osoba nepřevzala peněžitou náhradu a současně je veden se SPÚ soudní spor o vydání

náhradního pozemku, podá SPÚ - Odbor právní návrh na uložení peněžité náhrady do úřední úschovy, za účelem splnění závazku. **Tento postup byl schválen usnesením VV PF ČR 29/09 ze dne 17. 12. 2009 s tím, že v zájmu snížení nesplnění závazků (PF ČR) SPÚ budou peněžité náhrady u osob s nároky nad 100.000,- Kč a osob, které se domáhají žalobou vůči (PF ČR) SPÚ uspokojení svých nároků převodem náhradních pozemků, uloženy do úřední úschovy k soudu. Pravomocným rozhodnutím soudu o přijetí peněžité náhrady do úřední úschovy dochází ke splnění závazku (PF ČR) SPÚ ke dni složení příslušné částky na účet soudu. Náklady spojené s úřední úschovou je povinen uhradit věřitel (PF ČR) SPÚ, a poté se tato náhrada nákladů bude po oprávněné osobě, v jejíž prospěch byla peněžítá náhrada složena do úřední úschovy, vymáhat.**

c) u nepřevzatých peněžitých náhrad do výše 100.000 Kč se úřední úschova zatím nebude využívat, tzn., nepřevzaté částky se poté ponechají na výdajovém účtu Odboru ekonomického po dobu 10 dnů. Pokud oprávněná osoba o peněžitou náhradu sama požádá Odbor řízení restitucí do 3 let od splatnosti peněžité náhrady (tj. do skončení promlčecí lhůty), bude postupováno obdobně (viz výše).

d) jakmile oprávněná osoba náhradu získá (převezme), zanikne dluh SPÚ jeho splněním a pokud oprávněná osoba vrátí plnění zpět na účet SPÚ, jedná se o **bezdůvodné obohacení dle § 2991 občanského zákoníku**, které je SPÚ povinen na výzvu oprávněné osoby vydat (**§ 2991/2**).

V. Ostatní zásady

1. Případná **zpětvzetí** výzev k poskytnutí peněžité náhrady lze akceptovat pouze, mají-li písemnou formu a v případě, kdy tato náhrada měla být poskytována za nároky, na které se nejpozději k datu zpětvzetí nevztahují ustanovení § 13, odst. 7 zákona o půdě.

2. **V případě nevyzvednutí zaslané peněžité náhrady poštovní poukázkou nebo nedoručení na účet klienta, byť z jakéhokoliv důvodu, přičemž oprávněná osoba požaduje opětovné vypořádání, je pro tento případ nutné zajistit storno celé sestavy peněžité náhrady v programu Restituce (stisknutím tlačítka „Storno celé peněžité náhrady“), které se nachází na formuláři peněžité náhrady a je aktivní pouze v případě, že existuje informace z odboru ekonomického o vrácení se náhrady po připsání zpět na účet SPÚ (zaúčtování do programu „Microsoft Dynamics NAV“). Tím dojde k odblokování a možnosti tisku nové sestavy (typ „D“ viz Příloha č. 7) pro vyplacení peněžité náhrady pro Odbor řízení restitucí. Poté, opět program zamezuje opakovanému tisku sestavy, které již byly odeslány k proplacení. Tímto je zadání ze strany KPÚ ukončeno a další postup vyplacení provádí Odbor ekonomický ve spolupráci s Odborem řízení restitucí.**

3. V případě, kdy nelze peněžitou náhradu poskytnout z důvodu, že nebyla uhrazena přidělová cena, nebo tato nebyla předepsána, je nutné tuto skutečnost v databázi označit příslušným příznakem a žadateli odeslat dopis, ve kterém je o této skutečnosti informován (viz **Příloha č. 5**). Tisk dopisu je zajištěn prostřednictvím programu Restituce.

4. V případě, kdy nelze peněžitou náhradu poskytnout z důvodu, že se nedochovaly doklady nutné ke stanovení výše náhrady v případě přidělového majetku, je nutné tuto skutečnost v databázi označit příslušným příznakem a žadateli odeslat dopis, ve kterém je o této skutečnosti informován a vyzván k doložení potřebných dokladů (viz **Příloha č. 6**). Tisk dopisu bude zajištěn prostřednictvím programu Restituce.

5. Podle novely § 14 odst. 9 zákona o půdě, provedené zákonem č. 503/2012 Sb. s účinností od 1. 1. 2013 „V případě, že oprávněná osoba získala nemovitost do vlastnictví přidělem od státu po 23. červnu 1945, poskytne se náhrada za nemovitosti uvedené v odstavci 1 jen do výše uhrazené přidělové ceny; pokud nelze zjistit výši uhrazené přidělové ceny, poskytne se náhrada ve výši 1,5 % z ceny nemovitosti stanovené podle § 28a“.

6. Za nemovitosti, které získal původní vlastník od státu přidělem v první pozemkové reformě, se poskytuje peněžítá náhrada (v plné výši) dle § 28a zákona o půdě, v cenách platných ke dni 24. června 1991, a to u věcí nemovitých v cenách podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb., a u věcí movitých v zůstatkových účetních cenách, u věcí movitých s nulovou zůstatkovou cenou ve výši 10 % pořizovací ceny.

7. V případě, že oprávněná osoba vlastní restituční nárok tak malé hodnoty, který pro ni není ekonomicky ani časově účelný řešit a dá k tomu souhlasné stanovisko (viz bod III. „Dohody o vzdání se práva na poskytnutí restitučních náhrad“) stvrzené svým vlastnoručním podpisem, tak je potřeba tento typ vypořádání zůřadovat opět v programu Restituce. Rozšířením záložky Nestandardní plnění (bod 9. „Vzdání se zbytku nároků“) lze u oprávněné osoby, po zadání hodnoty a výběru konkrétních nároků, tisknout tuto Dohodu. Před tiskem se objeví tabulka všech druhů takto vybraných nároků.

D. Stanovení výše peněžité náhrady

Nevydané pozemky se ocení podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb., ministerstva financí České republiky, kterou se mění a doplňuje vyhláška č. 182/1988 Sb., o cenách staveb, pozemků, trvalých porostů, úhradách za zřízení práva osobního užívání pozemků a náhradách za dočasné užívání pozemků. Pro ocenění pozemků je rozhodující jejich právně doložitelný stav ke dni převzetí státem. Do ceny nevydaných pozemků se započítává cena trvalých porostů a příslušenství pozemku.

Pozemky vedené v době přechodu na stát jako zastavěné plochy, nádvoří a zahrady, pozemky určené pro stavbu nebo ke zřízení zahrady, budou vždy oceněny znaleckým posudkem, který objednává KPÚ (vzory objednávek viz **Příloha č. 9.2** metodického pokynu „Souběžná realizace zákona č. 503/2012 Sb. a zákona č. 229/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů“).

Pokud není v rozhodnutí pozemkových úřadů MZe, resp. KPÚ uveden druh pozemku, KPÚ si vyžádá od katastrálního úřadu jednoznačné vyjádření k druhu tohoto pozemku.

Nesouhlasí-li druh pozemku uvedený v rozhodnutí pozemkových úřadů MZe, resp. KPÚ s pozemkovou knihou, event. i s BPEJ, zajistí u Poboček KPÚ, resp. KPÚ doklad o přechodu předmětného pozemku na stát a v tomto dokladu uvedený druh pozemku považovat za směrodatný.

Pro ocenění nevydaných pozemků, u nichž nelze stanovit cenu podle § 14 odst. 3 a 4 vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb., poněvadž je nelze polohově určit nebo nebyly bonitovány, bude využito průměrných cen půdy vypočtených podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb., pro jednotlivá katastrální území, zpracovaných Výzkumným ústavem meliorací a ochrany půdy, v.v.i. (veřejně výzkumná instituce), v Praze - Zbraslavi, a to:

- průměrné ceny orné půdy pro ocenění nevydaných pozemků vedených jako orná půda, vinice, chmelnice a ovocné sady,
- průměrné ceny luk a pastvin - pro ocenění nevydaných pozemků, vedených jako louka a pastvina,
- průměrné ceny zemědělské půdy - pro ocenění nevydaných pozemků v případě, že je známa pouze jejich celková výměra.

Předpokladem použití těchto cen je uzavření dohody o narovnání mezi KPÚ a oprávněnou osobou ve smyslu § **1903** a násl. občanského zákoníku (viz **Příloha č. 9.1** metodického pokynu „Souběžná realizace zákona č. 503/2012 Sb. a zákona č. 229/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů“).

Při oceňování je nutno dbát na to, aby byl zaokrouhlován až celkový výsledek výpočtu dle příslušné cenové vyhlášky, nikoliv sazby cen za m² plochy u jednotlivých pozemků. Na tuto povinnost je při objednávání znaleckého posudku nutno znalce upozornit.

V případě, že je poskytována peněžitá náhrada za pozemek, který získala oprávněná osoba přidělem od státu po 23. červnu 1945, poskytne se náhrada jen do výše uhrazené přidělové ceny (§ 14 odst. 9 zákona o půdě). Žadatel o peněžitou náhradu je povinen KPÚ výši uhrazené přidělové ceny doložit, a to potvrzením příslušné **Pobočky KPÚ**, resp. KPÚ, pokud nelze zjistit výši uhrazené přidělové ceny, poskytne se náhrada ve výši 1,5 % z ceny nemovitosti stanovené podle § 28a“.

Postup KPÚ v případech, kdy peněžitá náhrada je poskytována za nároky pocházející z přidělu, bude následující:

- Ve stávajícím formuláři v programu Restituce, pro zápis přímých nároků za nevydané pozemky, je pole pro zápis hodnoty uhrazené přidělové ceny. Tuto uhrazenou přidělovou cenu budou KPÚ nově vyplňovat pouze u případů přidělových řízení realizovaných po 23. 6. 1945. Tato uhrazená přidělová cena bude rozpočtena k jednotlivým účastníkům rozhodnutí pozemkových úřadů MZe, resp. KPÚ stejným poměrem, v jakém jsou na **konkrétním** rozhodnutí uvedeni.

- Z hodnot uhrazené přidělové ceny a původního ocenění nároku vznikne koeficient, kterým program Restituce přepočte zůstatky dosud nevypořádaných nároků u všech osob, které drží nároky z tohoto konkrétního rozhodnutí pozemkových úřadů MZe, resp. KPÚ (bez ohledu na to, zda tyto nároky drží jako původní oprávněná osoba či jako její dědic anebo jako právní nástupce oprávněné osoby). Zůstatkem dosud nevypořádaných nároků rozumíme buď celkovou hodnotu registrovaného nároku, ze kterého dosud nebylo plněno nebo hodnotu nároku po odpočtu již poskytnutého plnění.

- Výsledek tohoto přepočtu bude u držitele zmíněného nároku veden jako druhý zůstatek, tzn. paralelně se stávajícím zůstatkem, který udává hodnotu nároku pro vypořádání převodem pozemku; tento druhý zůstatek bude uvádět hodnotu, kterou bude možno vypořádat peněžitou náhradou. U nároků, které nejsou za přidělové pozemky, budou mít oba zůstatky totožnou hodnotu.

- Při zadávání hodnoty uhrazené přidělové ceny k rozhodnutí pozemkových úřadů MZe, resp. KPÚ mohou v zásadě nastat tyto tři možnosti:

1. na rozhodnutí MZe PÚ je veden jediný pozemek, který je zároveň přidělový

Zaměstnanec KPÚ bude mít možnost tento pozemek (tj. v podstatě řádek ve formuláři) označit příznakem „příděl“ a vyplnit hodnotu uhrazené přidělové ceny. Koeficient bude vypočten jako podíl hodnot uhrazené přidělové ceny a původního ocenění, daného vyhláškou č. 316/1990 Sb.

Př:

pozemek	Hodnota nároku - původní, z vyhlášky	Jde o příděl – příznak	Hodnota uhrazené přidělové ceny
1	100	ANO	70

koeficient = $70/100 = 0,7$

2. na rozhodnutí pozemkových úřadů MZe, resp. KPÚ je vedeno několik pozemků, přičemž některé jsou přidělové a některé nikoliv

Zaměstnanec KPÚ bude mít možnost označit příznakem „příděl“ přidělové pozemky a k těmto zadat jednotlivé hodnoty uhrazené přidělové ceny. K pozemkům neoznačeným příznakem „příděl“ program neumožní hodnoty uhrazené přidělové ceny zadávat. Koeficient bude vypočten jako podíl sumy přidělových cen v případě, že jde o příděl, nebo původních ocenění v případě, že nejde o příděl k sumě původního ocenění.

Př:

pozemek	Hodnota nároku - původní, z vyhlášky	Jde o příděl – příznak	Hodnota uhrazené přídělové ceny
1	100	ANO	70
2	200	NE	0
3	300	ANO	210
4	400	NE	0

$$\text{koeficient} = \frac{70 + 200 + 210 + 400}{1000} = \frac{880}{1000} = 0,88$$

Speciálním případem této možnosti je situace, kdy k rozhodnutí pozemkových úřadů MZe, resp. KPÚ je vedeno několik pozemků (řádků) a všechny jsou přidělové. Výše popsany způsob výpočtu je i v tomto případě použitelný.

3. na rozhodnutí pozemkových úřadů MZe, resp. KPÚ je vedeno několik pozemků, některé jsou přidělové, některé nikoliv, přičemž rozhodnutí je v databázi vedeno v jednom řádku

V praxi může nastat situace, kdy KPÚ zadalo hodnotu rozhodnutí pozemkových úřadů MZe, resp. KPÚ jedním součtovým řádkem, přestože na rozhodnutí pozemkových úřadů MZe, resp. KPÚ bylo více pozemků, z nichž část je přidělových.

V takovém případě je nutné, aby tento řádek byl obsluhou programu označen příznakem, že se jedná o příděl a do sloupce *hodnota uhrazené přídělové ceny* byla uvedena hodnota rovnající se součtu uhrazených přídělových cen (v případě přidělových pozemků), resp. původní hodnota dle vyhlášky (nejde-li o přidělový pozemek).

Př:

pozemek	Hodnota nároku - původní, z vyhlášky	Jde o příděl – příznak	Hodnota uhrazené přídělové ceny
1	1000	ANO	880

$$\text{koeficient} = 880/1000 = 0,88$$

Uvedený příklad je obdobou příkladu z bodu 2), pouze s tím rozdílem, že rozhodnutí pozemkových úřadů MZe, resp. KPÚ není rozepsáno na jednotlivé pozemky, ale je evidováno jedním řádkem. Výpočet hodnoty uhrazené přídělové ceny musí, narozdíl od předchozího případu, provést obsluha programu sama (mimo program, ručně) a do formuláře vložit již vypočtenou hodnotu.

Odboru řízení restitucí budou KPÚ zasílány kopie všech dohod o započtení nároku na náhradu, s výjimkou zápočtů na kupní cenu půdy, prodávané dle ustanovení zákona č. 503/2012 Sb. Odbor řízení restitucí provede kontrolu souladu mezi údaji v databázi správce nároku s údaji v databázi převodce, a spolu se sestavou variabilních symbolů jednotlivých oprávněných osob a hodnot vypořádaných nároků předá Odboru ekonomickému k zaúčtování.

E. Soubor nezbytných dokladů

Soubor nezbytných dokladů, které KPÚ vede u každého spisu uzavřené dohody nebo sestavy pro Odbor řízení restitucí o poskytnutí peněžitě náhrady - viz MP A 7/4 – **Postup organizačních útvarů a organizačních jednotek SPÚ při přípravě a ukládání spisů.**

F. Postup Odboru ekonomického při vyplácení peněžitých náhrad

- Odbor ekonomický obdrží od Odboru řízení restitucí písemný seznam osob, jimž má být náhrada vyplacena, ve struktuře: jméno a příjmení, úplná adresa, úplná doručovací adresa, číslo účtu včetně předčíslí a kódu banky, výše náhrady, VS, s tím, že seznam bude na konci opatřen součtem za náhrady zasílané převodem na účet a poštovní poukázkou. Seznam bude opatřen datem vyhotovení a podpisy - *Předal; Převzal*.
- V příslušné databázi peněžitých náhrad Odboru ekonomického pracovník tohoto odboru ověří podkladové údaje a označí záznam pro další zpracování.
- Výplata bude realizována:
 - a) převodem na účet,
 - b) poštovní poukázkou typu B;
 - ad a)** databáze bude obsahovat číslo účtu oprávněného včetně předčíslí a kódu banky. Číslo účtu bude kontrolováno na „bankovní modulo“. V případě, že platba bude převáděna do EU, musí být uveden IBAN kód nebo v případě mimo EU, musí být uveden BIC/SWIFT (clearingový) kód. Z označených záznamů bude vygenerován soubor pro odeslání do banky. Pro tuto činnost na vyplácení peněžitých náhrad je pro SPÚ otevřen nový bankovní (výdajový) účet, vedený u České národní banky (dále jen „ČNB“), a to: 3723001/0710.
 - ad b)** databáze bude obsahovat doručovací adresu s tím, že údaj ulice neobsahuje lomítko a PSČ je ve formátu XXX XX. Částka náhrady v Kč je zaokrouhlena na platnou měnu, tj. na celou korunu, kdy v případě částky do 49 haléřů se zaokrouhluje dolů, v případě nad 50 haléřů se zaokrouhluje nahoru.
- Z označených záznamů bude vygenerován soubor pro Českou poštu, s.p. (dále jen „ČP“). Soubor je zasílán na ČP elektronicky. Zároveň je ve prospěch účtu ČP zasílán převodní příkaz s částkou náhrad včetně poštovného.
- Po kroku a) i b) bude k příslušným záznamům v databázi peněžních náhrad Odboru ekonomickému dopsáno datum vyřízení a řádek se uzamkne. Toto datum bude zároveň viditelné v programu Restituce na KPÚ a bude informovat pracovníky KPÚ o vyplacení náhrady konkrétní oprávněné osobě.
- Jednoznačným identifikátorem (variabilním symbolem) platby bude IČ, popř. RČ oprávněného, RČ nesmí obsahovat lomítko a nový Variabilní symbol vygenerovaný pro identifikaci (dále jen „VS“).
- Při tisku sestavy o poskytnutí peněžité náhrady je nutno generovat číslo sestavy, které bude zároveň sloužit jako jednoznačný kód pro komunikaci mezi odbory ústředí SPÚ a KPÚ.
- V případě vrácení nevyzvednuté náhrady program umožní zápis o této skutečnosti a odemknutí záznamu pro možnost opětovného zaslání.
- Bankovní výpis zobrazující provedené platby bude Odborem ekonomickým zaúčtován do programu „Microsoft Dynamics NAV“.
- Náhrady budou vypořádávány v pořadí, v kterém budou přebírány seznamy od Odboru řízení restitucí.
- Pro finanční účtárnu Odboru ekonomického budou vyhotoveny seznamy vyplacených náhrad jednotlivých subjektů po „dávkách a formě výplaty“ (převod, složenka), jak budou odesílány k proplacení. Tyto seznamy budou přiloženy k bankovním výpisům. Seznam musí obsahovat datum, podpis zhotovitele a přebírajícího.
- V případě, kdy daly oprávněné osoby písemný souhlas s odečtem kupní ceny nebo náhrady, která jim byla poskytnuta za pozemky vyvlastněné nebo vykoupené v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek, z peněžité náhrady, obdrží Odbor ekonomický od Odboru řízení restitucí písemný seznam těchto oprávněných osob, ve struktuře: jméno a příjmení, úplná adresa, úplná doručovací adresa, výše kupní ceny, VS, bankovní spojení na MZe. Seznam bude Odboru ekonomickému předáván vždy po uplynutí čtvrtletí (pokud se nějaké případy vyskytnou). Po převodu celkové hodnoty odečtené kupní ceny nebo náhrady

na účet MZe, dojde k fyzickému předání a převzetí soupisek proti podpisu a k odsouhlasení seznamu osob odborem zakladatelské činnosti MZe.

Přílohy:

- Protokol o předání nevyřízených žádostí o finanční náhradu za nevydané pozemku
- (B – část 1/3 – příloha č. 2)
- Poskytnutí peněžité náhrady dle §16, odst. 1, zákona č. 229/1991 Sb.
- (B – část 1/3 – příloha č. 3)
- Majetek po zemřelém panu/paní
- (B – část 1/3 – příloha č. 4)
- Sdělení k výzvě k poskytnutí peněžité náhrady (neposkytnutí PN)
- (B – část 1/3 – příloha č. 5)
- Sdělení k výzvě k poskytnutí peněžité náhrady (doplnění podkladů)
- (B – část 1/3 – příloha č. 6)
- Peněžítá náhrada sestava pro sekci restitucí
- (B – část 1/3 – příloha č. 7)